

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування державної установи
«Чортківська установа виконання покарань (№ 26)»
02.08.2024

м. Тернопіль, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НППМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 02.08.2024 групою НППМ здійснено відвідування державної установи «Чортківська установа виконання покарань (№ 26)» (далі – УВП, установа) (*фото 1*).

Відвідування здійснювали члени групи НППМ:

Криницький Олександр Миколайович, представник Уповноваженого у Тернопільській області (керівник групи НППМ);

Трінька-Яворська Тетяна Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шевченко Уляна Степанівна, представник громадської організації;

Кручова Соломія Михайлівна, представник громадської організації.

Установа знаходиться за адресою: Тернопільська область, місто Чортків, вулиця Лесі Українки, будинок 3.

Начальник установи – Драбик Ігор Богданович (на посаді з 01.01.2021).

Штатна чисельність персоналу установи складається із 151 посади (станом на 01.08.2024 загальний некомплект складає 9%).

Планове наповнення установи – 301 особа.

У день відвідування в УВП перебувало 229 ув'язнених та засуджених.

Представникам групи НППМ забезпечено реалізацію права на безперешкодне потрапляння до місця несвободи та проведення конфіденційного опитування засуджених та ув'язнених установи.

Скарг від осіб, які утримуються в установі на умови тримання, катування, інші жорстокі, нелюдські або такі, що принижують гідність, види поводження та покарання не надходило.

Групою НППМ проведено опитування 48 ув'язнених та засуджених.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування УВП групою НППМ здійснено 07.03.2024.

За результатами попереднього відвідування установи встановлено наступні порушення:

одиначне тримання засуджених до довічного позбавлення волі, що порушує статтю 151 Кримінально-виконавчого кодексу України;

порушення норм площі у деяких камерних приміщеннях;

утримання осіб, які вперше притягнуті до кримінальної відповідальності, разом з особами, які раніше притягались до кримінальної відповідальності;

права утримуваних осіб на професійну правничу допомогу;

права на охорону здоров'я та медичну допомогу.

Рекомендації надані за результатом попереднього відвідування, виконані частково.

Рекомендації, які виконано:

адміністрацією установи засуджених до довічного позбавлення волі розміщено у двомісних та багатомісних камерах, відповідно до чинного законодавства. Лише двоє засуджених до довічного позбавлення волі, для забезпечення безпеки, утримуються в одиночних камерах;

порушень норм площі на одного ув'язненого або засудженого групою НПМ не встановлено;

засуджені та особи, взяті під варту, розміщуються в камерах згідно з вимогами режиму та ізоляції, визначеними статтями 7, 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення» та статі 92 Кримінально-виконавчого кодексу України;

під час попереднього відвідування групою НПМ встановлено, що етапування засуджених здійснювалося лише один раз на місяць, що було недостатнім та через що збільшувалася кількість осіб, які утримувалися в установі. Протягом травня-червня 2024 року (згідно попутних списків) етапування здійснюється два рази на місяць;

адміністрацією установи проводяться робочі зустрічі з представниками Західного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги щодо покращення роботи з надання безоплатної правничої допомоги ув'язненим та засудженим.

Під час конфіденційних спілкувань із ув'язненими та засудженими скарг щодо порушення права на професійну правничу допомогу не надходило.

Додержання прав засуджених до позбавлення волі осіб, переданих в Україну для відбування покарання, а також осіб, стосовно яких компетентним органом іноземної держави прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію).

В УВП передбачено наявність камерних приміщень для осіб, які будуть видані (екстрадовані) Україні для їх притягнення до відповідальності чи подальшого відбування покарання, а саме: камери № 41 та № 57, які облаштовані для утримання 2 осіб та камера № 58, яка облаштована для утримання 4 осіб.

У зазначених камерних приміщеннях завершено ремонтні роботи, умови утримання у них відповідають національним та міжнародним нормативно-правовим актам.

Камерні приміщення забезпечено необхідним обладнанням, меблями та інвентарем, у них належний санітарно-гігієнічний стан та освітлення, особи, які будуть в них утримуватися, матимуть доступ до питної води та свіжого повітря (*фото 2 – 10*).

Загальна площа камери № 41 становить 18,36 м², жила площа (без урахування санвузла з рукомийником) – 16,1 м². Загальна площа камери № 57 становить 13 м², жила площа (без урахування санвузла з рукомийником) – 12,5 м². Загальна площа камери № 58 становить 26,4 м², жила площа (без урахування санвузла з рукомийником) – 22,3 м².

У ході відвідування установи представники групи НПМ мали конфіденційне

спілкування з 3 екстрадованими особами, які перебували в установі. Зазначені особи перебували в камерному приміщенні № 58, умови перебування у якому відповідали українським та міжнародним стандартам. Це включає особистий простір площею не менше 4 квадратних метрів без урахування санвузла та належні санітарно-гігієнічні умови, включаючи туалет і душ.

Утримувані мають вільний доступ до природнього освітлення, забезпечені штучним освітленням та вентиляцією. Природнє освітлення в камері є задовільним і відповідає потребам повсякденного життя. Штучного освітлення в камері достатньо для того, щоб ув'язнені могли писати або читати без шкоди для зору.

Крім того, придбані додаткові джерела живлення дозволяють забезпечувати автономному роботу камерних приміщень № 41, 57 та 58 у разі відключення електроенергії.

Лазне-пральне обслуговування осіб, які тримаються в камерах № 41, 57 та 58, здійснюється у порядку, встановленому Положенням про організацію лазне-прального обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 08.06.2012 № 849/5, а саме:

щотижневе миття у лазні з обов'язковою заміною натільної та постільної білизни, рушників;

прання натільної та постільної білизни, рушників, речового, санітарно-господарського та іншого майна (крім шкарпеток);

ремонт натільної та постільної білизни;

дезінфекція (дезінсекція) речового майна та постільних речей;

надання перукарських послуг;

забезпечення милом, пральним порошком та іншими миючими засобами для лазне-пральних, санітарно-гігієнічних та туалетних потреб згідно з установленими законодавством нормами.

Окрім цього, для екстрадованих осіб обладнано окремий прогулянковий дворик, де є можливість для зайняття фізичними вправами та прогулянками на свіжому повітрі тривалістю не менше однієї години (фото 11 – 13). Більше того, в установі передбачено можливість займатися фізичними вправами та активно проводити час за межами камер.

Слід зазначити, що установа не зазнавала впливу збройного конфлікту, що триває. Установу обладнано необхідними захисними спорудами (укриттям) для забезпечення безпеки утримуваних осіб та персоналу. Укриття обладнане всім необхідним: вогнегасниками, місцями для сидіння, запасом харчових продуктів, питною водою, а також у ньому забезпечено функціонування системи вентиляції.

Під час конфіденційного спілкування із особами, які утримувалися у камерному приміщенні № 58, скарг на неналежне поводження, з боку персоналу УВП, та умов утримання не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ.

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Відповідно до вимог статті 1 Європейської конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 1987 році створено Європейський комітет з питань запобігання катувань чи нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання, для здійснення інспекцій місць позбавлення волі з метою захисту утримуваних осіб від катування та інших форм жорстокого поводження. 24 січня 1997 року відбулась ратифікація вищезазначеного міжнародного договору Україною (набрання чинності відбулося 01.09.1997).

У статті 19 Закону України «Про міжнародні договори України» зазначено, що чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства.

Відповідно до вимог національного законодавств на зовнішніх дверях камер для тримання засуджених до довічного позбавлення волі в установі розміщені поіменні карти з наданням інформації короткого опису кримінальних правопорушень, скоєних особами, які знаходяться в камерах (*фото 14*).

Європейський комітет у пункті 52 доповіді Уряду України за наслідками візиту до України [CPT/Inf (2020) 40] зазначив, що слід зупинити таку практику, оскільки вона служить лише для стигматизації та ускладнення стосунків між засудженими до довічного позбавлення та працівниками установи.

Порушення права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України).

2. Матеріально-побутове забезпечення деяких засуджених та ув'язнених не відповідає вимогам статті 11 Закону України «Про попереднє ув'язнення», правил 19, 20, 21 Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R (2006)2 Комітету Міністрів держав-учасниць) (далі – ЄПП).

Так, при відвідуванні камерного приміщення № 59 встановлено, що умови перебування у ньому не відповідають правилам санітарії та гігієни, а саме: ліжка розташовані впритул одне до одного, що не забезпечує засудженим та ув'язненим особистого простору, що передбачено правилом 18.1 ЄПП (*фото 15*).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 49 Конституції України).

3. Під час проведення конфіденційного спілкування до групи НПМ зверталися особи, які скаржилися на ігнорування виказаних ними скарг на здоров'я, зокрема на те, що вони тривалий час не можуть потрапити на огляд до вузькопрофільних медичних спеціалістів.

Зазначене свідчить про неналежну взаємодію медичних працівників Чортківської міської медичної частини № 26 філії державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби» у Чернівецькій, Івано-Франківській, Закарпатській та Тернопільській областях та працівниками Установи, що не забезпечує надання вчасної та якісної медичної допомоги утримуваним особам.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ.

1. Міністерству юстиції України:

1. Переглянути практику використання поіменних карт з наданням інформації короткого опису кримінальних правопорушень у засуджених до довічного позбавлення волі;

2. Забезпечити надання вчасної та якісної медичної допомоги утримуваним особам у Чортківській міській медичній частині № 26 філії державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби» у Чернівецькій, Івано-Франківській, Закарпатській та Тернопільській областях.

2. Державній установі «Чортківська установа виконання покарань № 26»:

Забезпечити приватність індивідуальних спальних місць ув'язнених та засуджених.

До звіту додаються: фотознімки на 7 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Представник
Уповноваженого
у Тернопільській області**

Олександр КРИНИЦЬКИЙ

**Фотознімки до звіту
Фото 1**

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Φοτο 6

Φοτο 7

Фото 8

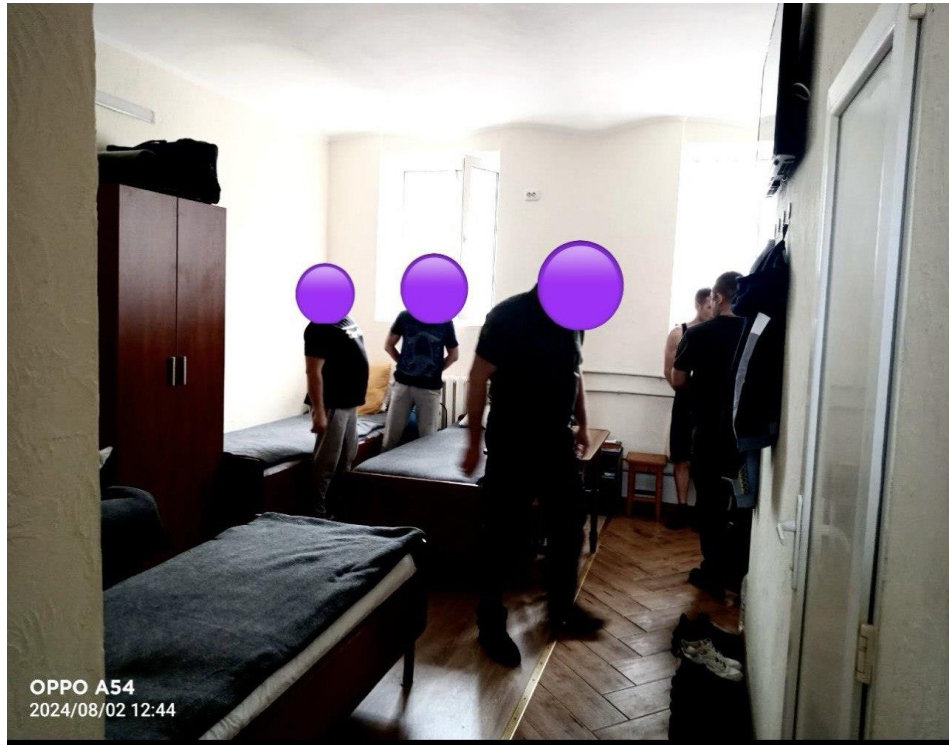

Фото 9

Фото 10

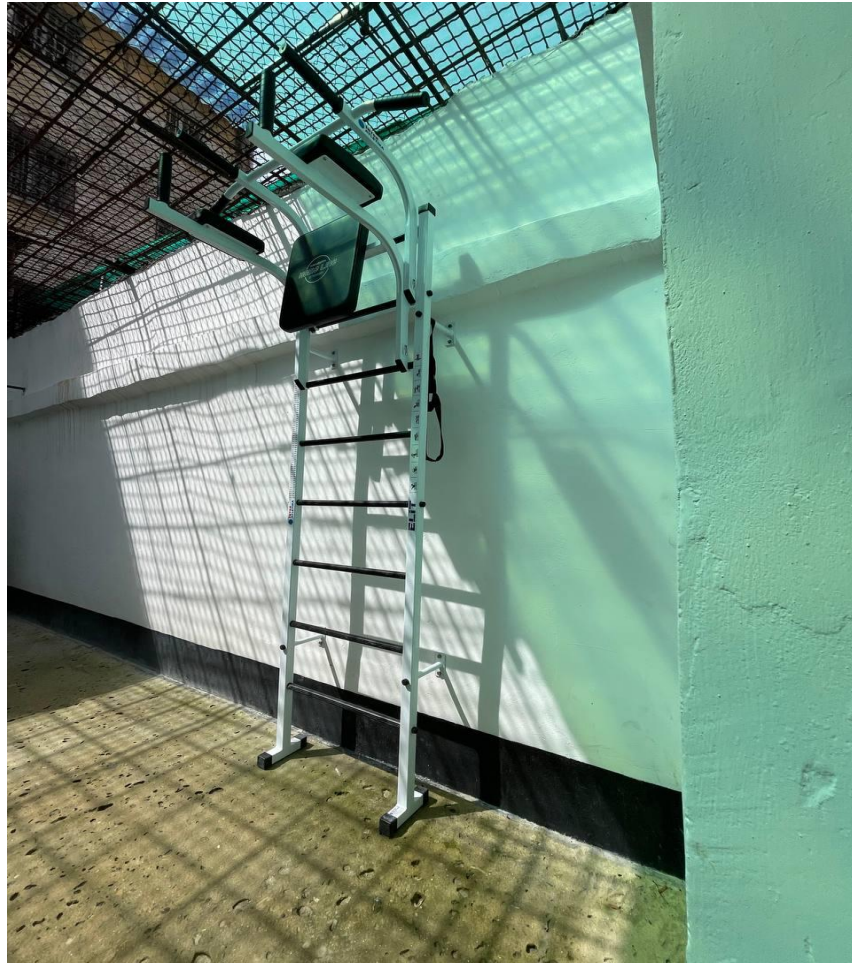

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Φοτο 14

Φοτο 15

